

OBSAH

Úvodní slovo	5
1. Psychologické směry, jejich vliv na teorie učení a na pojetí utváření osobnosti (PhDr. K. VÍT - PhDr. J. TRNKA, CSc.)	7
1.1. Asociační psychologie	7
1.2. Behaviorismus, neobehaviorismus a s nimi související teorie učení	10
1.3. Tvarová /gestaltická/ psychologie	16
1.4. Hlubinná psychologie	22
1.5. Humanistická psychologie	29
1.6. Transpersonální psychologie a transformace osobnosti	31
1.7. Dialektickomaterialistická psychologie	39
2. Z psychologie výchovy (PhDr. J. TRNKA, CSc.)	43
2.1. Utváření volných a charakterových vlastností dospívajících (se zaměřením na mládež středoškolskou)	43
2.1.1. Obecné poznatky o charakteru a jeho výchově	43
2.1.2. Výchova volných a charakterových vlastností dospívajících	50
2.1.3. Některé specifické problémy utváření volných a charakterových vlastností dospívajících	56
2.2. City a emoce	61
2.2.1. Změny v citovém životě dospívajících	61
2.2.2. Emocionální vztahy dospívajících (v interakci žák - učitel)	66
2.2.3. Citová stránka vrstevnických vztahů dospívajících; přátelství a láska . .	71
2.2.4. Přehledná klasifikace citů	74
2.2.5. Individuální rozdíly v oblasti citů	78
2.3. Rozvoj motivačních struktur a procesů dospívajících	79
2.3.1. Aktivačně - motivační vlastnosti osobnosti	79
2.3.2. Rozvoj motivačních struktur dospívajících	82
2.3.3. Psychologické poznatky o motivaci učení	89
2.3.4. Motivační vlivy snižující žákův školní výkon; vliv odměn a trestů na chování žáka	92
2.3.4.1. Nuda	93
2.3.4.2. Strach ve škole	94
2.3.4.3. Strategie překonávání strachu	96
2.3.4.4. Odměny a tresty	97
2.4. Seberegulační a dynamické vlastnosti osobnosti	101
2.4.1. Seberegulační vlastnosti osobnosti	101

2.4.2. Dynamické vlastnosti osobnosti	104
2.5. Výchova schopností žáka	110
2.5.1. Rozvíjení schopností a nadání	110
2.5.2. Druhy schopností a individuální rozdíly ve schopnostech	113
2.5.3. Schopnosti a jejich rozvoj v dospívání	116
2.6. Náročné životní situace (zatěžové situace)	120
2.6.1. Konflikt	124
2.6.2. Frustrace	130
2.6.3. Stres	131
2.6.4. Techniky vyrovnávání se s náročnými životními situacemi	135
 3. Kultura mluveného projevu (PhDr. J. TRNKA, CSc.)	143
3.1. Hlasová kultura	144
3.2. Jazyková komunikace	146
3.3. Technika mluveného projevu	150
3.4. Tréma a ostýchavost - návody k jejich odstranění	158
3.5. Poznámky k mimoslovní komunikaci	160
3.6. Hlasová a duševní hygiena; poruchy a choroby hlasu	162
 Použitá literatura	167